

Jaakobin kirje

2. luku

opettaja Penzev I. 2014

Shalom, hyvät ystävät. Me jatkamme opetusta Jaakobin kirjeestä ja käsittelemme toista lukua. Kuten muissakin apostolien kirjoituksissa voimme Jaakobin kirjettä tutkittaessa nähdä juutalaisia näkökulmia. Nämä kirjoitukset pohjautuvat Tooran opetukseen. Voimme löytää niistä Tooran lakeja, ajatuksia ja sääntöjä.

Toinen luku ja ensimmäinen jae: ”Veljeni, älköön teidän uskonne meidän kirkastettuun Herraamme, Jeesukseen Kristukseen, olko sellainen, joka katsoo henkilöön.” Tämä ajatus heijastuu hyvin syvästi Tooran opetuksesta. Myös 2. Mooseksenkirjan luvussa 23 voimme nähdä aiheen oikeudenmukaisesta tuomiosta. 1 - 3: ”Älä levitä valheellista huhua, äläkä anna apuasi syylliselle rupeamalla vääräksi todistajaksi. Älä ole joukon mukana tekemässä pahaa, äläkä todista riita-asiassa niin, että taivut joukon mukaan ja väännät oikean vääräksi. Älä ole puolueellinen alhaisen hyväksi hänen asiassansa.” 6. jae: ”Älä väännä vääräksi keskuudessanne asuvan köyhän oikeutta hänen riita-asiassansa.”

Tämä laki kehottaa meitä oikeudenmukaisuuteen. Oikeudenmukaisen oikeuden pitää pohjautua siihen, että oikeus toteutuu ihmisen asemasta huolimatta, on hän sitten köyhä tai rikas. 3. ja 6. jae tuovat hyvin mielenkiintoisia näkökulmia. 3: Älä ole puolueellinen alhaisen hyväksi hänen asiassaan, ja 6. jae taas puhuu: älä väännä vääräksi keskuudessanne olevan köyhän oikeutta. 6. jakeen mukaan tuomari ei saa antaa asiakkaalle huonompaa asemaa siksi, että hän on köyhä. 3. jae taas opettaa näin: tuomari ei saa puolustaa köyhää hänen heikomman asemansa vuoksi, eikä sen perusteella antaa väärää tuomiota. Sama koskee rikkaita ihmisiä. Rikkaallekaan ei saa antaa etuja oikeuden edessä sen takia, että hän on varakas.

Tämä Jaakobin kirjeen ajatus, että älä katso henkilöön ja siihen, minkälainen hän on, on Jumalan näkökulma. Jumala on samanlainen kuin Hän opettaa. Jumalan ominaisuus on olla katsomatta henkilöön. Katsomme vielä yhden paikan Toorasta. 5. Moos 10: 17:

”Sillä Herra, teidän Jumalanne on jumalain Jumala ja herrain Herra, suuri, voimallinen ja peljättävä Jumala, joka ei katso henkilöön eikä ota lahjusta.” Tässä mainitaan, että Jumala ei katso henkilöön. Meillä on mahdollisuus elää Jumalan meille antamalla tavalla katsomatta henkilöön. Ja edellinen 16. jae puhuu: ”Ympärileikatkaa sentähden sydämenne älkääkä olko enää niskureita.” Oikeudenmukaisuus henkilöön katsomatta voi toteutua, kun ympärileikkaamme sydämemme.

Olemme jo aiemmin entisissä opetuksissa nähneet, mitä sydämen ympärileikkaus tarkoittaa. Käsitteenä se kytkeytyy hyvin läheisesti uudestisyntymiseen, synnin orjuudesta vapautumiseen ja Pyhän Hengen johdatuksen vastaanottamiseen. Tämän kaiken me voimme saada Messiaan Jeshuan kautta. Jos meillä on ominaisuus miellyttää rikkaita ja hyvässä asemassa olevia tai jos haluamme antaa enemmän oikeuksia köyhille huonossa asemassa oleville ihmisille, se ei ole Jumalan mielen mukainen elämäntapa. Se ei ole Hänen ominaispiirteensä. Jos sinulla on näitä ongelmia, Jumala antaa työkalut päästä niistä eroon. Se uusi luomus, joka uudestisyntymisen kautta on syntynyt meissä, pystyy tekemään muutoksia. Koska se on Jeshuan Messiaan kaltainen. Mutta meidän on aina muistutettava itseämme, että me elämme Hänessä, Messiaassa, eikä vanhan luonnon lain mukaisesti. Eli me tarvitsemme jatkuvan muistutuksen tästä asiasta. Ja se tapahtuu nimenomaan kääntämällä itseä Tooraan, joka on peili.

Sen takia Jaakob puhuu meille toisessa luvussa, että meillä pitää olla usko Messiaaseen Jeesukseen, ja me emme saa katsoa ihmistä eli henkilöä.

Jaakob antaa meille hyvän esimerkin ja käsittelee tätä asiaa toisessa, kolmannessa ja neljännessä jakeessa. Tämä esimerkki muistuttaa samanlaista tapahtumaa, mitä Jeesus ben Sirakin kirjassa on kirjoitettu. 2 - 4: ”Sillä jos kokoukseenne tulee mies, kultasormus sormessa ja loistavassa puvussa, ja tulee myös köyhä ryysyissä, ja te katsotte loistavapukuisen puoleen ja sanotte: ”Istu sinä tähän mukavasti”, ja köyhälle sanotte: ”Seiso sinä tuossa”, tahi: ”Istu tähän jalkajakkarani viereen”, niin ettekö ole joutuneet ristiriitaan itsenne kanssa, ja eikö teistä ole tullut väärämielisiä tuomareita?”

Tämä on hyvä esimerkki siitä, miten meissä oleva vanha luomus pystyy vääristämään hyviä asioita. Ihan arkielämässä se vääristää tuomioita. Haluan lisäksi ottaa huomioon yhden tärkeän asian, joka on toisessa jakeessa. Siinä sanotaan: ”Jos kokoukseenne tulee mies.” Alkuperäinen teksti ei puhu kokouksesta vaan synagogasta. Jaakob puhuu messiaanille uskovaisille ja kutsuu kokoontumispaikkaa synagogaksi. Jaakobille oli ihan tavallinen asia, että uskovaiset kokoontuvat synagogassa. Tätä ei yleensä oteta huomioon, koska suurinta osaa käänöksistä ei ole kirjoitettu alkuperäisen tekstin mukaan.

Seuraavaksi pohditaan käsitteitä, mikä on köyhä ja mikä rikas. Jakeet 5 -7: ”Kuulkaa, rakkaat veljeni. Eikö Jumala ole valinnut niitä, jotka maailman silmissä ovat köyhiä, olemaan rikkaita uskossa ja sen valtakunnan perillisiä, jonka hän on luvannut niille, jotka häntä rakastavat? Mutta te olette häväisseet köyhän. Eivätkö juuri rikkaat teitä sorra, ja eivätkö juuri he vedä teitä tuomioistuimien eteen? Eivätkö juuri he pilkkaa sitä jaloa nimeä, joka on lausuttu teidän ylitsenne?”

Jaakob puhuu tässä, että köyhät ihmiset, jotka rikastuvat uskon kautta, ovat Jumalan valtakunnan perillisiä. Tämän uskon rikkauden voi hyvin yleisesti nähdä rabbien opetuksissa. Voimme nähdä sellaisia käsitteitä kuin asher be tav, joka tarkoittaa, että on rikas hyvissä teoissa ja vanhurskaudessa. Joskus voi tehdä vertailua toiseen sanaan, joka on asher be Torah, eli Toorassa rikas. Ihmisestä, joka ei tee vanhurskautta, sanotaan: ihminen, joka ei ole Toorassa. Eli on ihminen, joka tuntee Tooran ja ihminen, jolle Tooran opetus on tuntematon. Tämän käsitteen voimme nähdä myös psalmin tekstissä, 4: 9, ja myös tekstissä Midrash Rabbah.

7. jae puhuu jalosta nimestä, joka on lausuttu. Tätä ”jaloa nimeä” on käytetty hyvin yleisesti juutalaisessa kirjallisuudessa. Jom tov-rukouksessa on olemassa seuraava siunaus: ”Sinä olet valinnut meidät kaikista kansoista. Sinä olet rakastanut meitä ja armahtanut meitä. Sinä olet kohottanut meidät kaikkien kielten yläpuolelle ja pyhittänyt meidät käskyilläsi. Olet vetänyt meidät lähellesi, jotta me pystymme palvelemaan sinua, ja merkitsit pyhän nimesi meidän yllemme.” Tämä viimeinen lauselma tässä hepreakielisessä rukouksessa tarkoittaa, että Sinä olet lausunut Pyhän Nimesi meidän yllemme.

Voimme tulkita 7. jakeesta tämän yllemme lausutun jalon nimen tarkoittavan Jumalan valintaa. Jos Jumala valitsee ihmisen, Hän antaa merkin; hän leimaa tämän ihmisen omalla Nimellään. Ja seurakunnan asema ja kunnioitus on kytketty hyvin läheisesti siihen, miten he pyhittävät yllään olevaa Pyhää Nimeä. Jos seurakunnassa olevat ihmiset tekevät pahaa, rikkovat lakia tai lausuvat turhaan Jumalan nimeä, nämä ihmiset tahraavat koko seurakunnan ja Jumalan nimen. Ei ole mitenkään ihmeellistä, että Jaakob palaa tämän jalon nimen suureen merkitykseen. Jumala on kytkenyt oman nimensä oman kansansa ylle.

Kun me nyt puhumme kansasta, tarkoitan kansalla Israelin kansaa ja myös muita kansoja, jotka ovat ottaneet vastaan uskon Jumalaan ja Hänen Messiaaseensa, ja ovat tulleet Israelin kansan joukkoon. Jos ihminen ylistää Jumalaa tai vastaavasti puhuu pahaa Jumalasta, ei ole eroa sillä, onko hän juutalainen vai jonkun muun kansan edustaja. Joka tapauksessa pahan puhuminen Jumalan nimestä tuo huonon maineen meille itsellemme riippumatta siitä, minkä kansan edustajia me olemme.

Jos me katsomme henkilöön ja otamme huomioon hänen sosiaalinen asemansa, silloin me rikomme Tooran lakia. ”Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi” ei ole ainoastaan meille annettu hyvä toivomus. Se on Tooran käsky. Se ole viisaiden käsky vaan se on Raamatusta. Siksi Jaakob 8. jakeessa puhuu, että tämä on Raamatun kuninkaallinen laki.

Me tiedämme, että käskyn rikkominen on synti. ”Jos täytätte kuninkaallisen lain Raamatun mukaan: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi’, niin te hyvin teette, mutta jos te henkilöön katsotte, niin teette syntiä, ja laki näyttää teille, että olette lainrikkooja.” Se tarkoittaa sitä, että jos me teemme lain mukaisesti, niin me teemme hyvää. Mutta jos me katsomme henkilöön, se on lain rikkomista, eli me teemme syntiä. Synnin tekijä on lain rikkoja. Mutta Jumala on antanut meille vapauden synneistä. Jos me emme riko lakia vaan teemme lain mukaisesti, laki ei voi syyttää meitä.

Seuraavaksi näemme Jaakobin korostavan sitä, että jokainen käsky Toorassa ja Raamatussa on hyvin tärkeä. Rangaistus jokaisesta rikkomuksesta on erilainen. 10. jae on käännetty hyvin huonosti. 10. jakeen loppuosa on käännettävä niin, että ”hän on syyllinen kokonaisuudessa.

”Se ei tarkoita syyllisyyttä muiden käskyjen rikkomisesta, mikä meille tulee mieleen, kun me luemme tätä käännettä tekstiä. Tämä 10. jae pitää käsitellä näin: Jos ihminen rikkoo jonkun käskyn käsillään, suullaan tai jaloillaan, hän on kokonaisuudessaan syyllinen sen yhden lain rikkomiseen. Ei siis hänen kätensä, suunsa tai jalkansa vain ole syyllisiä, vaan koko ihminen on syyllinen sen yhden lain rikkomiseen. Sen takia jokainen käsky on tärkeä.

Toisaalta viisaat juutalaiset puhuvat, että kun noudatat yhtä käskyä, noudatat muitakin. Rabbi Akiva puhuu tästä Gamalielin nimissä - ja ehkä nyt näemme tässä vähän ylilyöntiä - ”Jos joku on noudattanut yhtä käskyä, hän on noudattanut koko Tooraa”. Tarkoittaako tämä siis, että jos hän noudattaa yhtä Tooran käskyä, hänen ei tarvitse noudattaa muita? Ei, se ei tarkoita sitä. Samanlaisen vertailun voimme nähdä, että jos joku on rikkonut yhden Tooran käskyn, hän on rikkonut koko Tooran. Se ei tarkoita, että kaikkien muiden käskyjen rikkominen tulisi tämän ihmisen vastuulle. Molemmissa käsityksissä on yritetty nostaa esille, miten tärkeä jokainen käsky Toorassa on. Viisaat puhuvat, että palkkio yhdestä käskystä on seuraava käsky. Yhden käskyn noudattaminen kannustaa sinua noudattamaan seuraavaa.

11. jakeessa Jaakob näyttää tämän niin kuin kielteisessä näkökulmassa. Hän puhuu, että jos olet rikkonut yhden käskyn, se voi viedä sinut toiseen rikkomukseen ja sitten kolmanteen.

”Sillä hän, joka on sanonut ”älä tee huorin”, on myös sanonut: ”Älä tapa”; jos et teekään huorin, mutta tapat, olet lainrikkooja.” Tässä ei sanota, että jos sinä tapat, niin siinäkin on huorinteko mukana. Vaan että molemmat, sekä huorinteko että tappaminen, ovat lain rikkomista. Tämän päivän moraalimaailmassa tämä ajattelutapa kyseenalaistetaan. Moni selittää, että jos joku on tappanut ja riistänyt hengen, se on paha asia, mutta jos minä elän vähän vapaammin seksuaalisissa suhteissa, siitä ei kärsi kukaan. Hän selittää, että mehän olemme vapaaehtoisissa satunnaisissa seksisuhteissa muiden kanssa, emme me tapa emmekä tee mitään paha toisille. Mutta Jaakob muistuttaa, että sekä tappaminen että huorinteko ovat lain rikkomista. Kummastakin me olemme syyllisiä Jumalan edessä.

Ei ainoastaan tappaminen, varastaminen tai toisen omaisuuden ottaminen ole syntiä Jumalan edessä, vaan myös muut moraaliin liittyvät käskyt kuten huorinteko tai henkilöön katsominen tekevät ihmisestä syyllisen. Nimenomaan vähäinenkin moraalin lain rikkominen voi johtaa meidät rikkomaan myös vakavampia Tooran lakeja. Ihminen, joka aloittaa valheella ja varkaudella, voi päätyä tappamiseen. Tämän kokonaisuus on siinä, että kun me rikomme yhden pienen käskyn, se voi viedä meidät tilanteisiin, joissa me rikomme enemmän ja isompia käskyjä. Toisaalta: Jos me noudatamme pientäkin käskyä, se voi kannustaa meidät noudattamaan seuraavaa ja taas seuraavaa.

Jos me haluamme elää uuden luomuksemme kaltaisena, silloin mitkään Tooran määräämät rangaistukset lainrikkokijille eivät koske meitä. Sillä silloin me itse tuomitsemme vanhan luomuksemme. Nämä rangaistukset Tooran lain rikkomisesta on tarkoitettu vanhalle luomukselle. Meissä oleva uusi luomus rakastaa Jumalaa ja elää Jumalan lain mukaisesti. Uusi luomus on vapaa synneistä. Utta luomusta Toora ei voi tuomita.

Jae 12: ”Puhukaa niin ja tehkää niin kuin ne, jotka vapauden laki on tuomitseva.” Tässä Jaakob näkee Jumalan armon. 13. jae: ”Sillä tuomio on lapeudeton sille, joka ei ole lapeutta tehnyt; lapeudelle tuomio koituu kerskaukseksi.” Tämän käsityksen, että lapeus on tuomion yläpuolella me näemme hyvin yleisesti Talmudin tekstissä. Midrash puhuu meille, että Jumala on halunnut luoda maailman, jotta maailmassa olisi oikeudenmukainen oikeus. Mutta Jumala ymmärsi, että maailma ei pysty toteuttamaan sitä. Sen takia Jumala luomistyötä tehdessään loi maailman, jossa on tuomio, oikeus ja lapeus yhdessä. Juutalaisesta näkökulmasta Jumala on maailmaa luodessaan kytkenyt ihmiskunnan käyttöön enemmän lapeutta ja armoa. Eli Jumala on ottanut vastuun ihmisten teoista itselleen. Jumala on antanut meille anteeksi. Ei Hän antanut anteeksi sen takia, että me jatkaisimme syntien tekemistä, vaan sen takia, että meidän elämämme olisi synnitön. Ja tämän pitäisi olla meillä ihan arkielämän käytäntö. Tästä me voimme jatkaa seuraaviin jakeisiin, joita Jaakob käsittelee. Palaamme niihin seuraavalla oppitunnilla. Kiitos teille.